

20 kaarsjes

Louis Albrechts is gasthoogleraar aan de Politecnico di Bari in Italië en emeritus gewoon hoogleraar van de KU Leuven. Albrechts was samen met Charles Vermeersch (UGent, 1934-2010, op de foto: rechts naast hem) opdrachthouder van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Roger Liekens was tot aan zijn pensioen in 2010 hoofd van de Afdeling Ruimtelijke Planning (ARP) bij de voorganger van het departement Ruimte Vlaanderen. Als kabinetsmedewerker van Vlaams minister van Ruimtelijke Ordening Theo Kelchtermans (CVP, nu CD&V, 1992-1995) was hij nauw betrokken bij het opstellen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Hans Leinfelder is docent aan de faculteit Architectuur van de KU Leuven. Van 2010 tot 2014 was hij afdelingshoofd bij Ruimte Vlaanderen. In 1997 was hij beleidsmedewerker bij de Afdeling Ruimtelijke Planning van de Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumentenzorg, die het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voorbereidde en uitvoerde.

Wolfgang Vandevyvere werkt voor de Afdeling Juridische en Beleidsontwikkeling van het departement Ruimte Vlaanderen. Hij maakte in 1995 en 1996 deel uit van de Plangroep voor het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Nam in eigen naam deel aan dit gesprek.

Griet Celen is als afdelingshoofd bij de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) verantwoordelijk voor de Vlaamse Grondenbank en voor de geïntegreerde inrichting van de open ruimte. In 1997 was ze door de VLM gedetacheerd naar de Plangroep van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Philippe Van Wesenbeeck is sinds eind 2004 diensthoofd van de Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning van de stad Gent. Hij was stafmedewerker (1994-1996) in de Plangroep voor het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Nadien was hij beleidsmedewerker bij de Afdeling Ruimtelijke Planning van de Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumentenzorg.

Twintig jaar na de goedkeuring van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen blikt Ruimte terug op het ontstaan, de goedkeuring en de uitvoering van dat plan. Met zes betrokkenen, die zelf aan de totstandkoming hebben meegewerkt en de ruimtelijke ontwikkeling in Vlaanderen de voorbije twee decennia op de voet hebben gevolgd. Een rondetafelgesprek, met taart en 20 kaarsjes in het midden.

voor het Structuurplan

Een zeskoppig reüniefeeftje

PETER RENARD [MODERATOR]
KOEN RAEYMAEKERS | **PETER RENARD** | **HANS LEINFELDER** [TEKST]

Toen de vooraanstaande Poolse intellectueel Adam Michnik bij de twintigste verjaardag van zijn krant *Gazeta Wyborcza* in 2009 werd gevraagd of hij heimwee had naar de beginjaren, antwoordde hij: 'Natuurlijk. Ik was jong en knap, de meisjes vochten om me. Dat is voorbij. Nu ben ik alleen nog maar knap.' Die niet van zelfspot gespeende uitspraak past perfect bij de wat vergeelde groepsfoto van de Plangroep van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), die exact 20 jaar geleden werd gemaakt. Het is een beeld van een trotse groep. Een overwegend jonge bende enthousiaste mensen, verzameld rond hun mentoren, de professoren Louis Albrechts (KU Leuven) en Charles Vermeersch (UGent, 1934-2010). Het is een foto van mensen die beseffen dat ze iets belangrijks hebben gepresteerd. Zelfs iets revolutionairs, zou em. prof. dr. Jef Van den Broeck zeggen.

Volgens Louis Albrechts poseren op de foto de beste ruimtelijke planners en andere experts die hij en Charles Vermeersch voor hun project naar Brussel hadden kunnen halen. Met een aantal onder hen blikt *Ruimte* terug op de totstandkoming van het RSV. Soms heeft het gesprek wat van een oude-jongensclub die verhalen uit de oude doos opdist. Even vaak wijkt de terechte

trots op de geleverde prestatie voor de ontgoocheling over de concrete realisatie. Want wat de leden van de Plangroep in 1997 niet konden weten, is dat samenleving en politiek zich snel zouden organiseren om het lang bevochten RSV een zachte dood te doen sterven. Op zijn Vlaams, zonder openlijk politiek debat over de principes van het RSV zelf. *'En stoemelings'*, zouden de Brusselaars zeggen.

In 1999, twee jaar na de goedkeuring van het RSV, brak bovendien een politiek tijdperk aan met ministers die eenvoudigweg niet in het RSV en eigenlijk ook niet in ruimtelijke planning geloofden. Van de basisprincipes van het RSV, 'open en stedelijk', is dan ook veel minder in huis gekomen dan destijds werd gehoopt. Het ging alweer snel over uitzonderingsmaatregelen die net het tegenovergestelde van open en stedelijk bewerkstelligden. En zo lijkt de periode na de goedkeuring van het RSV verdacht veel op de periode van vóór Theo Kelchtermans (CVP, nu CD&V) en Eddy Baldewijns (SP, nu sp.a), de twee Limburgse ministers van Ruimtelijke Ordening die echt geloofden in een ander beleid dan dat van hun illustere voorgangers, voor wie afwijking van de regels zowat de norm was geworden. Maar eerst terug naar de foto en de geboorte van het RSV in 1997.

Een vliegende start

LOUIS ALBRECHTS | De publicatie van het RSV was een belangrijk moment in de geschiedenis van de Vlaamse ruimtelijke planning. Maar het RSV kwam niet uit de lucht gevallen. Er was al veel over een ruimtelijke benadering op Vlaams niveau nagedacht en er waren ook al belangrijke documenten gepubliceerd. We hadden het geluk dat er in 1992 met Theo Kelchtermans een minister van Ruimtelijke Ordening aantrad die voordien, toen hij bevoegd was voor Leefmilieu, ervaring had opgedaan met het opstellen van milieubeleidsplannen. Kelchtermans wilde dat ook voor ruimtelijke ordening doen. Hij heeft uiteindelijk aan Charles Vermeersch en mezelf gevraagd om daarin het voortouw te nemen. Roger Liekens was daar als zijn toenmalige kabinetsadviseur getuige van.

ROGER LIEKENS | Belangrijk was ook dat onze kabinetschef Hugo Van Bever, met zijn verleden bij de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) Vlaams-Brabant, een eco-

nomische achtergrond had. Van Bever geloofde in een RSV en heeft de economische sector op het nut ervan gewezen. Nadat ruimtelijke ordening onder zijn voorgangers Paul Akkermans (CVP, nu CD&V), Ward Beysen (PVV, nu Open VLD), Jean Pede (PVV, nu Open VLD) en Louis Waltniel (PVV, nu Open VLD) in een slecht daglicht was komen te staan, zag Theo Kelchtermans de politieke noodzaak en opportuniteit van een planmatiger aanpak wel in. Het was zijn verdienste en die van kabinetschef Van Bever dat zowel de professoren als het kabinet de nodige vrijheid van handelen kregen. Zij hebben ook de andere kabinetten en dus de andere ministers mee in het overleg betrokken. In de Vlaamse regering waren zowel de christendemocraten met Kelchtermans als de socialisten onder impuls van Norbert De Baetselier grote voorstanders. Ook belangrijk is dat de toen nog kleine wereld van ruimtelijk planners van de universiteiten van Gent en Leuven via Louis en Charles samen aan tafel zat.